

**KRISTOFER
ANDERSEN**

MIK

**BURNI ŽIVOT I LUDI GENIJ
MIKA DŽEGERA**

Preveo
Dejan Cukić

■ Laguna ■

Naslov originala

Christopher Andersen

MICK

The Wild Life and Mad Genius of JAGGER

Copyright © 2012 by Andersen Productions

All rights reserved.

Translation copyright © 2013 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Mojoj supruzi Valeri,
koja je bila uz mene kada...*

„Jasno je da ovo neću moći da radim zauvek!“

MIK DŽEGER, novembra 1969.

SADRŽAJ

Predgovor.	xi
1. „Kaži im da to nabiju sebi u dupe“.	1
2. Odrastanje „Svetlucavih blizanaca“ vrata do vrata, a na različitim planetama	13
3. Prljavi, bezobrazni, zlovoljni, ne gase cigarete, uopšteno govoreći odvratni i – sjajni	55
4. Anđeli i demoni	93
5. Pod njegovim palcem	139
6. „O, Kite, umukni. Ne budi glup.“	175
7. <i>Steel Wheels</i> , Vudu i četiri hiljade žena	223
8. Poslednja kap: „Anđelina, ovde Mik, javi se!“	267
9. Kad se mamipara zatrese	301
10. Druženje s Vilijamom i Kejt/Francuski predsednik je ljubomorani/Osveta Malog Đoke	345
Izjave zahvalnosti	366
Izvori i napomene	369
Bibliografija.	381

PREDGOVOR

Kada je Džastin Timberlejk 2002. godine opisao svoj bolni raskid sa Britni Spirs u pesmi „*Cry Me A River*“, Lizi Džeger je pokazala autobiografski video-spot svome ocu. „Vidiš tu scenu?“, pitala je ona. „To se zaista dogodilo, tata.“ Mik Džeger je podsvesno znao da pravila primenjiva na druge pop zvezde ne moraju neophodno da se odnose na njega. „Kada bih ja u pesmama govorio o svom životu, direktno i bez zadržke“, rekao je Mik, „ljudi bi se isprepadali.“

Ovo je nevažno za milione obožavalaca, širom različitih generacija, kojima pojam „Džegerovo šepurenje“ objašnjava šta znači biti istinski moderan i predvoditi trendove, ne samo pre pedeset godina kada je Mik prvi put kročio na scenu s grupom *Rolingtouns* već i danas. U vreme kada *Stounsi* obeležavaju pola veka postojanja, savremeni izvođači kao Keša, Kanije Vest ili *Black Eyed Peas* odaju muzičku počast Džegeru, niko ubedljivije od pevača sastava *Maroon 5* Adama Lavina i Kristine Agilere, koji su dodali svoje glasove nagomilanom krešendu muzičkih posveta u pesmi „*Moves Like Jagger*“. Prvi put izvedena u gledanom rijaliti programu

TV mreže NBC „*The Voice*“ juna 2011, „*Moves Like Jagger*“ vinula se na prvo mesto top-liste. Pomoću video-spota sa štrkljastim, tetoviranim Lavinom, zavodljivom Agilerom i zadivljujućim arhivskim snimcima lakonogog Mika (istinske zvezde produkcije), „*Moves Like Jagger*“ vladala je muzičkim pejzažima do kraja godine.

Je li on Džek Praskalica? Ulični borac? Ponoćna lotalica? Čovek od bogatstva i ukusa? Sve navedeno, ispostavilo se, i još mnogo, mnogo toga. Po svemu, Mik Džeger je posebna pojava, jedna od najvažnijih kulturnih figura našeg vremena. Šepureći se i trseći se, ponekad zlokobno, ali uvek opčinjujuće, on nas je kolektivno ščepao za vrat pre pola veka i, za razliku od mnogih talentovanih savremenika, nikada nas nije pustio.

Džeger je, po nekima, poslednji od titana rok muzike, mada ni taj opis ne govori sve. Proteklih pola stoleća – od burnih šezdesetih i hedonizmom ispunjenih sedamdesetih, preko unosnih osamdesetih i devedesetih koje su ukinule sva ograničenja, do oskudne 2012. – Mik je prodirao u pore kulturnog života kao malo ko.

Za posleratnu (bejbi bumers*) i sve naredne generacije, Mik je ostao vašarsko ogledalo svake faze, prolazne mode, pokreta i trenda. Kada su *The Beatles* utrli put svojom pročišćenom varijantom mladalačke pobune, *Stounsi* su slavili prljavštinu, aljkavost, nedolično i drsko ponašanje. Kada su studenti izašli na ulice protestujući protiv rata u Vijetnamu, Mik im je obezbedio himne ispunjene besom.

Nijedna rok grupa nije oličavala suštinu „seksa, droge i rokenrola“ psihodelične ere više od *Stounsa*. Kada su ovoj

* Engl.: *Baby boomers* – generacije od kraja četrdesetih do početka šezdesetih godina, nazvane tako po naglom porastu prirodnog priraštaja. (Prim. prev.)

smeši dodata i okultna verovanja, Mik se nije oмотao odrom nekakvog mistika već Luciferovim grimiznim plaštom.

Ostavivši za sobom ulogu muževnog uličnog borca, Mik je postao otelotvorenje dvopolnog stila, stavljajući maskaru i ruž za usne i istražujući sopstvenu biseksualnost. Ovo se, opet, neprimetno pretočilo u disko doba, kada je Mikovo koščato telo skliznulo u bele satenske kombinezone. On se kupao u šljokicama i izbacio dugu liniju hitova za igranje prepletenu s još dužim linijama kokaina.

Reganove „Samo reci ne“ osamdesete* donele su novu promenu Džegerovog kalupa. Sada je Mik postao porodičan čovek i odlučan protivnik drogiranja. „Zašto?“, pitao je on ozbiljnog lica, kao da se prethodnih trideset godina nikada nije dogodilo. „Ja nikada nisam zaista radio ništa od toga.“

Ispostavilo se da nisu samo Mikove usne veće od života. Sve što je radio, kako na sceni tako i van nje, činilo se većim, bržim, glasnijim. Kao pevač grupe *Rolingstouns* on je pevao, razmetao se, zavodio i šepurio se pred više ljudi nego iko u istoriji. Kada je 2010. napravljena lista deset najunosnijih koncertnih turneja svih vremena, *Rolingstounsi* su zauzeli prvu, treću, četvrtu, petu i devetu poziciju.**

Zatim, naravno, tu su i ploče – zaprepaščujućih 250 miliona prodatih albuma – i godišnje ankete koje nikada ne propuste da proglase *Stounse* najvećom rokenrol grupom svih vremena, što, logično, znači da je Mik rok pevač broj jedan svih vremena.

Ni van scene Mik nije razočarao, vodeći do balčaka život izobilja, nadmene, sobom opsednute, naizgled

* Engl.: „Just Say No“ – slogan kampanje u borbi protiv droga koju je predvodila tada „prva dama“ SAD Nensi Regan, supruga ultrakonzerzativnog republikanskog predsednika Ronalda Regana. (Prim. prev.)

** Ova lista je u međuvremenu doživela izmene, pa *Stounsi* zauzimaju 2, 8, 9. i 10. mesto. (Prim. prev.)

nekontrolisane rok zvezde. Nezasiti mediji su do detalja opisivali javne drame i lične lomove, zajedno s bednim preterivanjima u Mikovom privatnom okruženju: raskošnim kućama i automobilima, privatnim avionima i jahtama, drogama, ženama... ponekad muškarcima. Ali naročito ženama.

Usput, Mik se koristio veštinama naučenim na London-skom ekonomskom fakultetu kako bi pomogao svom bendu da zaradi milijarde i da svi članovi postanu nezamislivo bogati (u Mikovom slučaju to je bogatstvo od oko 400 miliona dolara). On je takođe dugo robovao snovima o pristupanju višim krugovima britanskog društva, a taj poduhvat s vremenom mu je doneo i titulu viteza.

Suštinski, čitavog svog života otkad je odrastao, ovaj glasni protivnik establišmenta uživao je u prijatnom društvu engleske aristokratije, što je samo jedna u zbudjujućem klupku protivrečnosti koje čine Džegerovu ličnost.

Mik je školarac iz engleskog predgrađa koji je buknuo na sceni pevajući bluz srca Amerike; sin nastavnika fizičkog koji je postao promoter nespontanog hedonizma; ulična bitanga s prefinjenim ukusom dostojnim pravog engleskog džentlmena; androgini površni eksperimentator biseksualne ljubavi sa bezgraničnim heteroseksualnim apetitima; kraljevski vitez koji pedeset godina širom sveta uživa reputaciju počasnog buntovnika roka; legendarni zavodnik s najtrajnijim i najvažnijim međuljudskim odnosom sa čovekom koji tvrdi da ga uopšte ne razume – Kitom Ričardsom.

Dok *Rolingstounsi* proslavljaju svoju pedesetu godišnjicu, Džeger ostaje jedna od ličnosti o kojima se najviše piše, govori i nagađa na našoj planeti. Ipak, zadivljujuće, on je uspeo da odneguje onu jednu osobinu zajedničku svim istinskim ikonama – moćnu tajnovitost.

Na kraju, to je ta jedinstvena naelektrisana prirodna sila – to harizmatično stvorenje bi se vinulo među zvezde s grupom *Rolingstouns* ili bez nje – koja nastavlja da nas hipnotiše, uzbuđuje i očarava i posle pola veka. Skandali, novac, drama, muzika, slava, droge, seks i genijalnost – sve ovo otelotvoreno je u čoveku čije samo ime definiše jednu epohu. Taj čovek je *Džeger*. Taj čovek je Mik.

MIK

Ja sam nešto najbolje što Engleska ima.
Ja i kraljica.

MIK DŽEGER

Dopustite mi da se predstavim.
Ja sam čovek od bogatstva i ukusa.

SYMPATHY FOR THE DEVIL

On je pametan mali jebač. To mu priznajem.

KIT RIČARDS

1.

„Kaži im da to nabiju sebi u dupe“

BAKINGEMSKA PALATA
PETAK, 12. DECEMBAR 2003.

Prinč Čarls je namestio spletenu manžetnu svoje parad-
ne uniforme kontraadmirala i nakašljao se prolazeći
pogledom kroz spisak imena. Jedno ime je posebno tražio.
„O“, reče princ, prsta zaustavljenog na polovini druge strani-
ce. „Ser Majkl Džeger. Znači, ovaj put će se pojaviti, vidim.“

„Da, gospodine“, odgovorio je lord komornik, zadužen
da današnja počasna ceremonija protekne bez greške. „Ne
verujem da bi to propustio.“

Mik je prema dodeli statusa viteza pokazivao stav koji se
graničio s neozbiljnošću. Odlagao je datum najmanje deset
puta, u najskorije vreme zaobišavši viteštvo samo dva dana
ranije, 10. decembra. Tog dana za viteza je proglašen jedan
od malobrojnih ljudi koji bi mogli da ga zasene – superzvezda
ragbija, Džoni Vilko Vilkinson, koji je upravo doveo Engle-
sku do pobeđe u Svetskom kupu, pa šezdesetogodišnji Mik
nije imao nameru da se nadmeće za mesto u centru pažnje
javnosti s više nego dvostruko mlađim sportskim herojem.

„To je zaista prilično teško poverovati“, rekao je princ od Velsa vrteći glavom. „Mik Džeger. Vitez. Jednostavno neverovatno.“ Okrenuvši se šefu kraljičinog protokola, dodao je: „Moja majka to nije mogla da svari.“

Nije bilo neobično da Čarls zameni svoju majku na takvoj ceremoniji, posebno ako bi ona bila bolesna ili nekako drugačije sprečena. U ovom slučaju, kraljica je iznenadila svog sina, pa čak i najbliže saradnike, naprečac se odlučivši za operaciju levog kolena baš 12. decembra (ovaj zahvat je mogao biti izveden bilo kada preko godine i za njim nije postojala nikakva preka potreba). Zaista, te iste nedelje, ona se pojavila čila i vesela na dočeku Vilkinsonu i njegovim saigračima u Bakingemskoj palati posle njihove pobedničke parade kroz ulice centra Londona.

„Kraljica je ugledala ime Mika Džegera na tom spisku“, prisećao se kasnije jedan stariji dvoranin, „i nije bilo nikakve šanse da ona učestvuje u svemu tome. Jednostavno je uredila da bude na drugom mestu.“

Kraljica se, u stvari, lično usprotivila naporima premijera Tonija Blera da uključi Džegera u galeriju humanitaraca, naučnika, diplomata, umetnika, akademika, javnih službenika, sportista, poslovnih i sindikalnih vođa koji su dospevali na njenu listu počasti koje se dodeljuju dva puta godišnje. Velika većina dobijala je ordenje kao MBE (*Member of the Most Excellent Order of British Empire*), OBE (*Officer of the Most Excellent Order of British Empire*) ili možda CBE (*Commander of the Most Excellent Order of British Empire*). I do 2.500 ovakvih kraljevskih počasti dodeljivano je svake godine, a iako je dopuštenje monarha zvanično neophodno, kraljica retko posvećuje pažnju pojedinačnim slučajevima.

Viteški status je druga priča. Pored plemićke titule, to je najveća počast koju kraljica može da preda, pa je vrlo

vodila računa o tim retkim ljudima predloženim za sera ili damu. Ipak, retko se događalo da se monarh usprotivi, čak i nezvanično, kad vlada sastavi svoj spisak laureata.

Džeger je predstavljao takav izuzetak. Nedugo pošto je 1997. zauzeo položaj premijera, Toni Bler je predložio Džegera za viteza. Neskriveni obožavalac rok muzike i samoproглаšeni „majstor vazdušne gitare“, Bler je bio još mladi parlamentarac kada je upoznao Džegera na večeri kod lorda Mendelzona. „Toni je skupio hrabrost“, sećao se lord Mendelson, „i prišao Miku. Pogledavši ga pravo u oči, rekao je: 'Samo sam želeo da vam kažem koliko ste mi oduvek značili.' Toni je delovao sanjivo. Za trenutak sam pomislio da će mu zatražiti autogram.“

Nažalost, Blerov zahtev da se Mik Džeger proglasi za viteza odmah je naišao na oštro kraljičino protivljenje. Narednih pet godina, Bler je uvek nanovo podnosio Džegerovo ime za titulu, da bi ga kraljica svaki put odbila jasno stavljajući do znanja kako veruje da on „nije pogodan“.

Džegerova profesija nije imala nikakve veze s tim. Kraljica je s velikim zadovoljstvom proglasila vitezovima druge pop zvezde, kao Pola Makartnija ili Eltona Džona. Ali Džeger je bio nešto drugo. Za razliku od većine ovenčanih počastima, činilo se da se on veoma retko posvećuje dobrotvornim ciljevima i pored stečenog ogromnog ličnog bogatstva. Nije ga ni blizu mogla smatrati ni rodoljubom. Dok su druge britanske rok zvezde ostajale u Engleskoj i poprilično plaćale za tu povlasticu kroz prekomerne poreze na prihod, Džeger zvanično živi u inostranstvu i legalno izbegava dažbine još od početka sedamdesetih.

Povrh svega, njeno protivljenje bilo je zasnovano na dubokoj ličnoj antipatiji prema Džegeru i svemu što je on predstavljao još od šezdesetih. Više od bilo koga drugog, on

je otelotvoravao hedonistički duh zvani „seks, droga i rokenrol“ tog vremena. Njegova rana javna pojava – neuredan, nabusit, bestidan i odlučan protivnik establišmenta – bila je smišljena da uvredi. A koga više od žene koja je sedela na samom vrhu društvene piramide?

Kada je njegov privatni život u pitanju, Mik ima sedmoro dece sa četiri različite žene, ali svi znaju da je to samo vrh seksualnog brega veličine Everesta. Što se tiče droge, bila su tu hapšenja, dve presude, čak i kratak boravak u zatvoru. Jedno vreme činilo se da je Džeger prigrlio „tamnu stranu“ pevajući pohvalu Satani u *Sympathy for the Devil* i angažujući „Anđele pakla“, prikladno nazvanu motociklističku bandu, kao obezbeđenje na zloglasnom festivalu u Altamontu u Kaliforniji – ova odluka dovela je do divljanja i krvavog ubistva.

Svakako nije pomoglo ni to što je Džeger godinama ismevao kraljevsku porodicu, a redovno je samu kraljicu nazivao – engleskom „vodećom vešticom“. Takođe, prešlo mu je u naviku da priziva opštu revoluciju. Bez traga ironije ili samosvesti, on je jednom zaista objavio da je „...anarhija tek maleni tračak nade. Ne bi trebalo da postoji privatno vlasništvo“.

Uz sve Džegerove poze i preterivanja, nešto mnogo ličnije bilo je u srži kraljičine ljutnje prema njemu: ostala je večno zabrinuta zbog čudno bliske i potencijalno eksplozivne veze koju je sa Džegerom imala njena pokojna mlađa sestra, princeza Margaret, čuvena po svom slobodnom duhu. Mnogo puta je kraljica bila primorana da interveniše kako bi zataškala jedno za drugim skandalozna otkrića vezana za Džegera i princezu Margaret (uključujući i jednu zabavu punu seksa i droge koja je mogla da sruši vladu, ako ne i monarhiju).

Jednako razdražujuća Njenom veličanstvu bila je i činjenica da je Mik, uprkos svojoj buntovničkoj pozi, imao nedvosmislene lične društvene ambicije. „Mik je oduvek želeo da bude jedan od njih“, kaže njegov prijatelj i dugogodišnji predstavnik za štampu Kit Oltam. „Od samog početka težio je aristokratiji. Vitez? On želi da bude princ!“

Da stvari budu gore, u kraljičinim očima, on je koristio njenu emotivno krhku sestru kako bi se penjao lestvicama društvene hijerarhije. „Kraljica je volela svoju sestru i brinula za nju. Džeger je bio prijatelj princeze Margaret preko četrdeset godina i sve to vreme kraljica je smatrala njegov uticaj veoma lošim.“

Tako je sada, samog jutra dana kada je bilo predviđeno da se Mik ovenča titulom viteza, kraljica tiho šmugnula u bolnicu *Kralj Edvard VII*. Kada se već našla tamo, doktori su odlučili da uklone i potencijalno kancerogene lezije s njenog lica. Operacija uklanjanja oštećene hrskavice iz vladarkinog kolena prošla je glatko, ali je zato zahvat na licu ostavio duboke ožiljke na licu kraljice, iznad i ispod levog oka i duž nosa. Kada je dva dana kasnije pomoću štapa ishramala iz bolnice, očevici su bili zapanjeni njenom pojavom. „Iznenađeno se učinilo“, napisao je izveštač lista *Dejli mejl*, „da je kraljica postala slabašna, ranjiva starica.“

Njoj to nije bilo važno. „Radije bih bila ovde“, rekla je jednom od prisutnih doktora, „nego da u Bakingemskoj palati izvesnu osobu proglašavam vitezom.“

U međuvremenu, na princa Čarlsa je palo da obavi čin. Godinama pre toga, za vreme dobrotvornog gala koncerta njegove fondacije, Čarls je izrazio nevericu da Džeger još uvek nije dospao na kraljičinu listu. Ipak, kasnije je jednom saradniku priznao da ni izdaleka nije pomišljao na titulu viteza: „Možda CBE.“

Princ Čarls je imao i lična razmimoilaženja s Džegerom. Princeza Dajana je bila posvećeni obožavalac *Stounsa*, a posebno Mika. Nedugo posle udaje za Čarlsa 1981, tada tek dvadesetogodišnja Dajana planirala je da pozove Džegera na čaj u palatu u Kensingtonu. Uprkos zauzetosti sopstvenom aferom s Kamilom Parker Bous, Čarls je našao dovoljno vremena za ljubomoru. Bio je vrlo svestan Džegerovog ugleda ženskaroša s posebno izraženim zanimanjem za vitke plavuše Dajaninih godina, pa je zahtevao da se sastanak s Mikom otkáže. Usledila je žučna rasprava, ali je na kraju Dajana nevoljno pristala na kompromis koji joj je suprug ponudio: za utehu, princezi će biti dozvoljeno da u Kensingtonsku palatu pozove pop zvezdu koju je Čarls smatrao manje opasnom od Mika Džegera – tada srećno oženjenog, pomalo trbušastog i prerano očelavelog Fila Kolinsa.*

Čarls je verovatno još više bio povređen nečim što je doživljavao kao Džegerov otvoren nedostatak manira. Na jednoj drugoj večeri u čast fondacije, ovaj put u dvorcu Vindzor, juna 1991. Mika su fotografisali kako drži jednu ruku u džepu dok se drugom rukuje s princom Čarlsom. Bilo je to grubo narušavanje kraljevskih običaja koje su narednog dana novine objavile kao „izuzetnu uvredu kraljevske porodice“. Bolno svesni svakog nipodaštavanja, kako stvarnog tako i izmišljenog, i kraljica i Čarls su zapamtili incident i fotografiju koju je prenela štampa širom sveta. „Čarls je bio zaista zgrožen“, ispričala je jednom Dajana o Džegerovom društvenom prekršaju „ruka u džepu“. „To je jedna od onih blesavih stvari koje oni nikada ne zaboravljaju.“

* Autor se malo zaneo po pitanju Kolinsove bračne sreće – njegov hit album „*Face Value*“ iz 1981. uglavnom je posvećen krah u njegovog prvog braka. (Prim. prev.)

Jedan od onih čije mišljenje Miku najviše znači nije krio osećanja po pitanju kontroverze oko titule viteza. Dve godine ranije, Džeger je pozvao Kita Ričardsa i saopštio mu vest.

„Kite“, počeo je Mik, „moram ovo da ti kažem: Toni Bler je uporan u tome da prihvatim titulu viteza.“

„Ma daj, čoveče“, prostenjao je Ričards. „To je jebena budalaština. Vitez? Šta će ti to koji kurac? To nisi ti, zar ne? To nije ono što mi predstavljamo.“

„Mislim, Pol ju je dobio, pa i Elton“, krotko je odgovorio Mik. „To nije nešto što se odbija, zar ne?“

Usledila je pauza. Nedugo pre toga Mik je otvorio Centar *Mik Džeger* u okviru gimnazije u rodnom Dartfordu. Pripremna ustanova za buduće đake u mestu gde je on krajem pedesetih imao ozbiljne nevolje jer mu je kosa bila preduga, a farmerke suviše tesne. Da li se Kitov stari prijatelj toliko promenio? Posle četrdeset godina borbe za rušenje konvencija, je li sada Mik žudeo za buržujskim ugledom?

„Ti možeš da odbiješ šta god poželiš, družo“, odgovorio je Kit u neverici. „Reci im da to nabiju sebi u dupe.“

Crni bentli je prošao prolazom Berdkejdž, skrenuo do Bakin-gemske kapije, a pošto je uz pozdrav propušten kroz nju, zastavio se ispred stepeništa ambasadorskog ulaza. Pripadnik osoblja palate poleteo je da otvori bliža vrata, ali prepoznatljiva gipka figura pojavila se sa suprotne strane i bez reči odskakutala preko crvenim tepihom pokrivenih stepenica u palatu.

Unutra, on je prošetao Velikim stepeništem u obliku potkovice da bi ga odveli do prijemne sobe u kojoj će sa svojom skupinom ovenčanih sačekati poziv. Da mu vreme prođe, Mik je razgledao dela Rembranta, Vermera, Van Dajka i Rubensa

poređana na zidovima. Takođe, primetio je da se nekolicina njegovih kolega laureata odlučila za nacionalne nošnje: Škoti u kariranim kiltovima, budisti u narandžastim odorama, a nekoliko žena bilo je u svilenim sarijima jarkih boja. Bila je tu poneka vojna uniforma i pregršt frakova, ali velika većina muškaraca nosila je uobičajena crna odela. Većina prisutnih dama odlučila se za elegantne komplete ili koktel haljine, skoro sve uz modni dodatak stare britanske škole – šešir.

Na veliko olakšanje osoblja palate, Džeger je skinuo kožni mantil i dva metra dug crveni šal od kašmira, da bi otkrio odelo na pruge (mada s kožnim reverima) i kravatu. Manje oduševljeni bili su izborom obuće: jeftinim adidas patikama.

Sama dodela odigraće se u zasvođenoj zlatno-beloj bal-skoj dvorani koju je sagradila kraljica Viktorija 1854, verovatno najvećoj prostoriji u palati. Nekoliko stotina gostiju (svako od stotinu laureata imao je dozvolu da povede troje), sedelo je s programima u krilu, nestrpljivo iščekujući da njihov prijatelj ili član porodice bude prozvan. Mik je pozvao svog oca, tada devedesetdvo godišnjeg Džoa, i dvoje dece: tridesettrogodišnju Karis i devetnaestogodišnju Elizabet. „Oni bi svi voleli da budu ovde“, rekao je Mik, „ali bili smo ograničeni na troje. Izbor su odredili starost i dostupnost.“

Tačno u jedanaest sati muzičari postavljeni na balkonu zasviraše, a pet pripadnika Kraljičine telesne garde (*Queen's Body Guard of the Yeomen of the Guard* – elitna jedinica koju je 1485. osnovao Henri VII – poznatiji kao *Beefeaters*) umarširalo je do središnjeg prolaza u vrhu dvorane.

Onda je ušao princ Čarls praćen dvojicom oficira, Gurki, što je tradicija koju je 1876. otpočela kraljica Viktorija.* Dok

* *Gurkha* – Nepalci svojevremeno regrutovani u britansku kolonijalnu vojsku. I danas su zbog hrabrosti i discipline elitne jedinice britanske i indijske vojske. (Prim. prev.)

je orkestar svirao himnu „God Save the Queen“, Čarls je stajao u stavu mirno ispred dvostrukog trona na podijumu ispod ogromnog zasvođenog somotskog baldahina *Durbar Shamiana*, upotrebljenog kada je Džordž V krunisan za vladara Indije 1911. godine.

„Molim vas da sednete“, rekao je Čarls okupljenima, a onda, sa svojim ađutantom u blizini da bi mu došapnuo detalje vezane za svakog od dobitnika, sačekao da lord komornik objavi prvog slavodobitnika.

Mik je nestrpljivo stajao u predvorju žvaćući gumu i zveckajući sitninom u džepu. Kada ga je jedan od kraljičinih pomoćnika (u ovom slučaju kontraadmiral Kraljevske mornarice) obavestio da treba da pristupi narednoj desetočlanoj grupi koja ulazi u balsku dvoranu, Mik se žurno otarasio žvake i stao u red iza jednog sveštenika i starijeg muškarca odlikovanog za doprinos u uzgajanju ovaca. Među svima koji su taj dan ovenčani, jedino je Džeger proglašen za viteza.

„Ser Majkl Filip Džeger“, objavio je upravitelj kraljevskog doma viceadmiral Tom Blekbern, „za dostignuća na polju popularne muzike.“

Džeger je istupio smešeći se, dok je Čarlsov ađutant prinosio mač koji je pripadao kraljičinom ocu kralju Džordžu VI, dok je, kao vojvoda od Jorka, bio pukovnik Škotske garde. Drugi pomoćnik pohitao je da postavi tradicionalnu crvenozlatnu, somotom presvučenu ceremonijalnu stolicu na njeno mesto. Zaustavivši se kako bi se naklonio pred Čarlsom, Mik je zakoračio i, hvatajući se desnom rukom za drvenu ogradu pored stolice, kleknuo ispred princa pognute glave.

„Proglašavam vas“, rekao je Čarls dodirnuvši ga mačem lagano po levom, a potom desnom ramenu, „ser Majklom Džegerom.“ S time je Mik skočio na noge, a Čarls predade mač jednom pomoćniku, dok je drugi prinosio somotsko

jastuče. Na njemu je bio orden, svedočanstvo Mikovog novog statusa, koje je princ potom prikačio Džegeru na rever. Posle kratkog rukovanja i nekih prikladnih ljubaznosti, Mik je pao u blagi naklon i napravio pet dugih koraka unazad pre nego što će se okrenuti i otići.

„Potpuno sam popizdeo kada sam čuo“, rekao je Ričards, još uvek se pušeci. „Mislio sam da je blesavo primati jednu od tih značaka od establišmenta koji je u jednom trenutku činio sve da nas baci u zatvor i ubije. To nije ono što *Stounsi* predstavljaju, zar ne? Ne želim da izlazim na scenu s nekim ko nosi jebenu dijademu i podržava staru hermelinku. Rekao sam Miku da je to jebena tričarija od počasti.“

Kit je takođe primetio da je njegov prijatelj verovatno bio razočaran što ga je za viteza proglasio princ Čarls a ne kraljica. „Pretpostavljam“, rekao je Ričards, „da ga to čini više ’kurom’ nego ’serom’.“*

Mikova stara ljubav Merijen Fejtful, koju je Džeger oživeo jednom kada je pokušala samoubistvo, bila je pomirljivija: „Mik je neverovatan snob“, rekla je ona po pitanju viteškog statusa. „On je oduvek to veoma želeo. Zbog toga imam razumevanja za njega.“

Na izlazu iz palate, s ponosnim ocem i kćerkama, Mika su novinari opsedali pitanjima. Kako izgleda, pitali su ga, dobiti takvu čast od establišmenta protiv koga se tako dugo borio? „Ne verujem da establišment kakav smo poznavali više uopšte postoji“, odgovorio je, dodajući da je „veoma lepo primiti priznanje sve dok ga ne shvataš previše ozbiljno. Treba ih prihvatati olako i ne zanositi se samodopadljivošću“.

* Engl.: *cur* – mešanac. (Prim. prev.)

Džeger je bio primetno iznerviran kada su se u javnosti pojavili Kitovi komentari. „To je kao kmekavac koji nije dobio sladoled“, uzvratilo je Mik. „Neko dobije sladoled, a svi su ga hteli. Ništa novo. Mislim da on voli da bude ovenčan na taj način.“ Pored toga, produžio je, „Kit voli da pravi gužvu... on nije baš najsrećniji čovek.“ (Ričards nikada nije imao iluziju da bi mu mogli ponuditi titulu. „Oni znaju gde bih im rekao da je metnu“, rekao je, dodajući: „Nikome iz te porodice ne bih dopustio da mi priđe ni sa štapom, a kamoli s mačem.“)

Džeger nije imao nameru da nikome, pa ni Kitu, dopusti da mu pokvari trenutak slave. „Pretpostavljam da će me ljudi zvati 'ser Mik'“, promišljao je on, oklevajući na tren, „mada 'ser Majkl' nekako lepo zvuči.“

Sa svog imanja u ruralnom delu američke države Konektikat, Ričards je pozvao bubnjara *Stounsa* Čarlija Votsa. „Kakvo je ovo sranje?“, pitao je Kit.

„Znaš da je uvek priželjkivao titulu“, odgovorio je Vots, jednako iznenađen utiskom da Kit nema pojma šta pali njegovog bliskog prijatelja.

„Ne, ne“, rekao je Kit zamišljeno, sećajući se Mika s kojim je odrastao i čoveka koga je verovao da razume bolje nego bilo ko. „Nisam znao. Nisam znao...“

Rođen sam u unakrsnoj vatri uragana.

„*JUMPING JACK FLASH*“

Mik i ja smo se poznavali jer smo sticajem okolnosti živeli
svega nekoliko ulaza jedan
od drugog... onda smo se mi preselili
„preko pruge“.

KIT RIČARDS

Otkad pantim, govorio je
da najviše želi da bude bogat.

KRIS DŽEGER, MIKOV BRAT

2.

Odrastanje „Svetlucavih blizanaca“ vrata do vrata, a na različitim planetama

DARTFORD, KENT

Rođeni su u istoj bolnici sa samo 145 dana razlike, Mik 26. jula 1943, a Kit 18. decembra iste godine. Upoznali su se kao sedmogodišnjaci. Tada je Mik (Majk, za porodicu i prijatelje) bio primeran đak, miljenik nastavnika i, po svim sećanjima, najviši dečak u odeljenju. Nasuprot tome, Kit sebe opisuje kao žgoljavka koji je veći deo vremena provodio bežeći od nasilnika što su ga jurili na putu od škole.

Nekoliko godina kasnije oni će zasnovati prijateljstvo koje je pomoglo da se preoblikuje popularna muzika našeg doba. U međuvremenu, i sami su bili oblikovani, zvucima, prizorima i mirisima Dartforda, londonskog predgrađa u kome su Džeger i Ričards rođeni i odrasli.

Kit se iz svog detinjstva najviše seća „opore mešavine konjske balege i dima uglja“. Za njega je posleratni Dartford bio „mesto odakle treba pobeći“. Ipak, i Mik i Kit veruju da je nešto u tom mestu i vremenu, slojevitost života koji se vodio, negovalo nadarenost.